

สำนักงานปลัดกระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
รับที่ ๖๔๙๘
วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑
เวลา ๑๓:๔๕

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๘๑๒/๙๗๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร

กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๑

ผศ.	๖๔๙๘
เลขที่รับ	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑
วันที่	๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑
เวลา	๑๓:๔๕

เรื่อง ขอหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการมาปนกิจส่งเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕

เรียน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๘๑๒/ป ๓๐๙
ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ผศ.	๙๘๐
เลขรับ	๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑
วันที่	๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๑
เวลา	๘:๔๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติม
ข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ตามพระราชบัญญัติ
การมาปนกิจส่งเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕

ตามที่กรรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ
การจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์
ตามพระราชบัญญัติการมาปนกิจส่งเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ได้ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมกิจการสตรี
และสถาบันครอบครัว) แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บันทึกนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวและมีความเห็น
ปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิสทัต โนตรักษิตย์)
เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคม
มาปนกิจสังเคราะห์ตามพระราชบัญญัติการมาปนกิจสังเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕

กรรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พม ๐๔๐๑/๔๐๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สมาคมมาปนกิจสังเคราะห์สมาคมชิกของสมาคมชานาชาوار (ประเทศไทย) ได้ยื่นจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับข้อ ๖ เรื่องขออัยสำนักงานของสมาคมฯ จากเลขที่ ๕๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองนามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ไปอยู่ที่เลขที่ ๑๙/๑ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลห้วยขาว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองนามชัยในฐานะนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลหนองนามชัย มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน โดยสมาคมฯ ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อพิจารณาเรื่องการย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ

อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ในฐานะนายทะเบียนกลางสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์เสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการพิจารณาอุทธรณ์กรณีดังกล่าว โดยเห็นว่าพระราชบัญญัติการมาปนกิจสังเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเรื่องการย้ายที่ตั้งสำนักงานสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ ข้ามเขตจังหวัดไว้เป็นการเฉพาะ แต่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมฯ ไว้ โดยผู้ก่อการจัดตั้งสมาคมฯ จะต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียนที่สมาคมฯ ตั้งอยู่ ซึ่งเป็นการแบ่งแยกอำนาจนายทะเบียนประจำท้องที่อย่างชัดเจน และการจัดตั้งสมาคมฯ กฎหมายกำหนดให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีตามข้อ ๓ (๔) ของประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง คุณสมบัติของผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ ซึ่งนายทะเบียนแห่งท้องที่นั้นจะเป็นผู้กำกับดูแลสมาคมฯ ที่จดทะเบียนจัดตั้งในเขตพื้นที่ของตน นายทะเบียนประจำท้องที่นั้นจะไม่สามารถดำเนินการรับจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมฯ อีกท้องที่หนึ่งได้ ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ ไปอยู่ในอีกท้องที่หนึ่ง จึงไม่สามารถกระทำได้

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะผู้พิจารณาอุทธรณ์ได้มีความเห็นในการวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อกรณีดังกล่าวต่างออกไป โดยเห็นว่า การย้ายที่ตั้งสมาคมฯ จากท้องที่หนึ่งไปอีกท้องที่หนึ่งไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ ตามมาตรา ๔ และไม่ขัดตอกฎหมายใด อีกทั้งได้ดำเนินการไปตามดิติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี การย้ายที่ตั้งของสมาคมฯ จึงสามารถทำได้ตามข้อบังคับของสมาคมดังกล่าว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่สองหน่วยงานมีความเห็นในเรื่องเดียวกัน แต่กต่างกัน ก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ จึงขอหารือมาดังนี้กับคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อพิจารณาและมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่ยุติ ซึ่งจะได้อีกเป็นแนวทางทางปฏิบัติ แก่นายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่และสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๑๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว โดยผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า สมาคมมาปนกิจสังเคราะห์สมาชิกของสมาคมชวนชาไวร (ประเทศไทย) ได้ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด และมีมติให้สมาคมฯ ย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ โดยสมาคมฯ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับต่อนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนานชัย แต่นายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนานชัยไม่รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับดังกล่าว สมาคมฯ จึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของนายทะเบียนฯ ตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไปดังกระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามมาตรา ๑๖^๑ วรรคห้า ประกอบกับมาตรา ๑๑ วรรคสี่ และวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการมาปนกิจสังเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๕

^๑ มาตรา ๑๖ การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์จะกระท่าได้ก็ได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในสิบสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ

การยื่นคำขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

นายทะเบียนมีอำนาจไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ได้ เมื่อเห็นว่าการแก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นขัดต่อวัตถุประสงค์ของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์หรือขัดต่อกฎหมาย

การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ จะยังไม่มีผลใช้บังคับจนกว่า นายทะเบียนจะได้รับจดทะเบียนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ให้นำมาตรา ๑๑ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^๒ มาตรา ๑๑ ในการขอจดทะเบียน ถ้าได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ มีข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๑๓ และข้อบังคับนั้นไม่ขัดต่อกฎหมายและวัตถุประสงค์ของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ กับทั้งผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ทุกคนมีคุณสมบัติถูกต้องตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนได้ และให้ออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้แก่สมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ทันนั้น

ถ้าหากนายทะเบียนเห็นว่าในการขอจดทะเบียนมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง เมื่อได้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้สมาคมนั้น

ถ้าผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามวรรคสองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง นายทะเบียนให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้ขอจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คำขอ

ให้ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อปลัดกระทรวงได้โดยที่เป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียน ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งถักกล่าว และให้นายทะเบียนส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังปลัดกระทรวงโดยมีชักษา

ให้ปลัดกระทรวงวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด

และปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีหนังสือ ที่ พม ๐๒๐๒/๗๐๕๗ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ในฐานะนายทะเบียนสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนามชัยและมีหนังสือแจ้งให้สมาคมฯ ทราบ โดยวินิจฉัยให้นายทะเบียนสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนามชัย มีหน้าที่ต้องรับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมฯ และนายทะเบียนสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนามชัยได้รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมฯ ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ซึ่งกรรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในฐานะนายทะเบียนกลางตามพระราชบัญญัติการมาปันกิจสังเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ เห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์จากท้องที่หนึ่งไปอีกท้องที่หนึ่งไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากสภาพภูมิภาคไม่เปิดช่องให้มีการย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ข้ามเขตพื้นที่ ตลอดจนไม่มีบทบัญญัติกำหนดการบริหารจัดการ และกระบวนการทางทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับการย้ายที่ตั้งสำนักงานข้ามเขตพื้นที่ไว้ และขณะนี้กรรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในฐานะนายทะเบียนกลางได้รับเรื่องการแจ้งย้ายที่ทำการของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ในลักษณะเดียวกันนี้เพิ่มเติมในหลายจังหวัด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) พิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๓^(๓) แห่งพระราชบัญญัติการมาปันกิจสังเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ข้อบังคับของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์อย่างน้อยต้องมีข้อความเกี่ยวกับที่ตั้งสำนักงานและวันเวลาเปิดทำการของสมาคม และการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๖^(๔) แห่งพระราชบัญญัติการมาปันกิจสังเคราะห์ฯ และข้อ ๔^(๕) กับข้อ ๖^(๖) แห่งประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

^(๓) มาตรา ๑๓ ข้อบังคับของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์อย่างน้อยต้องมีข้อความเกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “สมาคมมาปันกิจสังเคราะห์” กำกับไว้กับชื่อนั้นด้วย

(๒) วัตถุประสงค์

(๓) ที่ตั้งสำนักงาน และวันเวลาเปิดทำการ

(๔) วิธีการรับสมัชิกและการขาดจากสมาคมฯ

(๕) อัตราเงินค่าสมัคร อัตราเงินค่าบำรุง และอัตราเงินสังเคราะห์ และวิธีการชำระเงินนั้น

(๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๗) วิธีการจ่ายเงินค่าจัดการศพ หรือค่าจัดการศพและสังเคราะห์ครอบครัว

(๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงิน

(๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

(๑๐) ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนกรรมการ การพั้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการฯ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^(๔) ข้อ ๔ การขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ ให้สมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ยื่นคำขอตามแบบ ส.ม. ๔ ท้ายประกาศนี้ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) รายงานการประชุมใหญ่ที่มีมติให้มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์

(๒) ข้อบังคับของสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์เฉพาะส่วนที่แก้ไขหรือเพิ่มเติม

^(๖) ข้อ ๖ การยื่นคำขอจดทะเบียนตามข้อ ๓ ข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ให้ยื่นต่อนายทะเบียนสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ที่สำนักงานสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์นั้นตั้งอยู่

เมื่อได้รับคำขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน หากเห็นว่าเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วนและเข้าหลักเกณฑ์ที่รับจดทะเบียนได้ ให้นายทะเบียนสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ตามแบบ ส.ม. ๓ ท้ายประกาศนี้ หรือใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับตามแบบ ส.ม. ๔ ท้ายประกาศนี้ หรือใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแต่งตั้งและเปลี่ยนตัวกรรมการตามแบบ ส.ม. ๗ ท้ายประกาศนี้ แล้วแต่กรณี ให้แก่สมาคมมาปันกิจสังเคราะห์

ของมนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมผ่านกิจสังเคราะห์ จดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับ จดทะเบียนแต่งตั้งและเปลี่ยนตัวกรรมการของสมาคมผ่านกิจสังเคราะห์ และแบบของใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสมาคมผ่านกิจสังเคราะห์ ลงวันที่ ๒๗ รั้นవామ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเห็นได้ว่าการย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ และมีบทบัญญัติให้สามารถย้ายที่ตั้งสำนักงานหรือกำหนดภูมิลำเนาของสมาชิกไว้ ดังนั้น เมื่อที่ประชุมใหญ่ของสมาคมฯ มีมติให้ย้ายที่ตั้งสำนักงานและดำเนินการตามมาตรา ๑๖ ดังกล่าว การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเกี่ยวกับที่ตั้งสำนักงานจึงไม่ขัดต่อกฎหมาย และการยื่นคำขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับต่อนายทะเบียนของสมาคมฯ เป็นการดำเนินการตามกฎหมายแล้ว

อย่างไรก็ต้องที่ข้อเท็จจริงตามข้อหารือปรากฏด้วยว่า เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
สนมชัยในฐานะนายทะเบียนสมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนมชัย มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน
และสมาคมฯ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก่ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์ตามกระบวนการอุทธรณ์ และปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง
ของมนุษย์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว โดยคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงเป็นที่สุดตามมาตรา ๑๖ วรรคห้าฯ
ประกอบกับมาตรา ๑๑ วรรคสี่ และวรรคห้าฯ แห่งพระราชบัญญัติการมาปันกิจสังเคราะห์ฯ และนายทะเบียน
สมาคมมาปันกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนมชัยได้รับจดทะเบียนแก่ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับ
เพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว ดังนั้น ประเด็นที่กรรมกิจการสตีรี
และสถาบันครอบครัวขอหารือมาจึงเป็นอันยุติและไม่มีปัญหาข้อกฎหมายที่จะให้คณะกรรมการกฤษฎีกา
พิจารณาแต่อย่างใด

1.. 5

เลขที่การคณ์กรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

မြန်မာ ၁၄၁

**บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคม
มาปนกิจส่งเคราะห์ตามพระราชบัญญัติการมาปนกิจส่งเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕**

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พม ๐๕๐๑/๔๐๔๔ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์สมาคมชิกของสมาคมชานาชาوار (ประเทศไทย) ได้ยื่นจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับข้อ ๖ เรื่องขอย้ายสำนักงานของสมาคมฯ จากเลขที่ ๕๖/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสนานามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ไปอยู่ที่เลขที่ ๑๙๙/๑ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลห้วยขาว อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนานามชัยในฐานะนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนานามชัย มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน โดยสมาคมฯ ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อพิจารณาเรื่องการย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ

อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ในฐานะนายทะเบียนกลางสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์เสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการพิจารณาอุทธรณ์กรณีดังกล่าว โดยเห็นว่าพระราชบัญญัติการมาปนกิจส่งเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเรื่องการย้ายที่ตั้งสำนักงานสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ ข้ามเขตจังหวัดไว้เป็นการเฉพาะ แต่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมฯ ไว้ โดยผู้ก่อการจัดตั้งสมาคมฯ จะต้องยื่นคำขอต่อนายทะเบียนที่สมาคมฯ ตั้งอยู่ ซึ่งเป็นการแบ่งแยกอำนาจเจ้าหน้าที่ระหว่างเขตและจังหวัด และการจัดตั้งสมาคมฯ กฎหมายกำหนดให้ผู้เริ่มก่อการจัดตั้งต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีตามข้อ ๓ (๔) ของประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง คุณสมบัติของผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ ซึ่งนายทะเบียนแห่งท้องที่นั้นจะเป็นผู้กำกับดูแลสมาคมฯ ที่จดทะเบียนจัดตั้งในเขตพื้นที่ของตน นายทะเบียนประจำท้องที่หนึ่งไม่สามารถดำเนินการรับจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมฯ อีกท้องที่หนึ่งได้ ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ ไปอยู่ในอีกท้องที่หนึ่ง จึงไม่สามารถกระทำได้

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะผู้พิจารณาอุทธรณ์ได้มีความเห็นในการวินิจฉัยอุทธรณ์ต่อกรณีดังกล่าวต่างออกไป โดยเห็นว่า การย้ายที่ตั้งสมาคมฯ จากท้องที่หนึ่งไปอีกท้องที่หนึ่งไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ ตามมาตรา ๔ และไม่ขัดต่อกฎหมายใด อีกทั้งได้ดำเนินการไปตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี การย้ายที่ตั้งของสมาคมฯ จึงสามารถทำได้ตามข้อบังคับของสมาคมดังกล่าว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่สองหน่วยงานมีความเห็นในเรื่องเดียวกัน แต่ก่อต่างกัน ก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนในทางปฏิบัติ จึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อพิจารณาและมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวให้เป็นที่ยุติ ซึ่งจะได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ แก่นายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่และสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว โดยผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว) ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า สมาคมมาปนกิจสังเคราะห์สมาชิกของสมาคมชوانชาวะร (ประเทศไทย) ได้ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมเกินกึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมด และมีมติให้สมาคมฯ ย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ โดยสมาคมฯ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับต่อนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนานมชัย แต่นายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนานมชัยไม่รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับดังกล่าว สมาคมฯ จึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของนายทะเบียนฯ ตามขั้นตอนของกฎหมายต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามมาตรา ๑๖^๑ วรรคท้า ประกอบกับมาตรา ๑๑ วรรคสี่ และวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติการมาปนกิจสังเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕

^๑ มาตรา ๑๖ การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์จะกระทำได้ก็โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ

การยื่นคำขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

นายทะเบียนมีอำนาจไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ได้ เมื่อเห็นว่าการแก้ไขหรือเพิ่มเติมนั้นขัดต่อวัตถุประสงค์ของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์หรือขัดต่อกฎหมาย

การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ จะยังไม่มีผลใช้บังคับจนกว่า นายทะเบียนจะได้รับจดทะเบียนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ ให้นำมาตรา ๑๑ วรรคสี่และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ในการขอจดทะเบียน ถ้าได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามที่บัญญัตไว้ในมาตรา ๑๐ มีข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๑๓ และข้อบังคับนั้นไม่ขัดต่อกฎหมายและวัตถุประสงค์ของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ กับทั้งผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ทุกคนมีคุณสมบัติถูกต้องตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนได้ และให้ออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้แก่สมาคมมาปนกิจสังเคราะห์นั้น

ถ้าหากนายทะเบียนเห็นว่าในการขอจดทะเบียนมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้อง เมื่อได้แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนให้สมาคมนั้น

ถ้าผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องตามวรรคสองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง นายทะเบียนให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลไปยังผู้ขอจดทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำขอ

ให้ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อปลัดกระทรวงได้โดยเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว และให้นายทะเบียนส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังปลัดกระทรวงโดยมีลักษณะ

ให้ปลัดกระทรวงวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด

และปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีหนังสือ ที่ พม ๐๒๐๒/๗๐๕๗ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ถึงนายกongค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย ในฐานะนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนามชัยและมีหนังสือแจ้งให้สมาคมฯ ทราบ โดยวินิจฉัยให้นายทะเบียนสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนามชัย มีหน้าที่ต้องรับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมฯ และนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนามชัยได้รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมฯ ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ซึ่งกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในฐานะนายทะเบียนกลางตามพระราชบัญญัติการมาปนกิจส่งเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ เห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์จากท้องที่หนึ่งไปอีกท้องที่หนึ่งไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากสภาพภูมายไม่เปิดช่องให้มีการย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ข้ามเขตพื้นที่ ตลอดจนไม่มีบทบัญญัติกำหนดการบริหารจัดการ และกระบวนการทางทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับการย้ายที่ตั้งสำนักงานข้ามเขตพื้นที่ไว้ และขณะนี้กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในฐานะนายทะเบียนกลางได้รับเรื่องการแจ้งย้ายที่ทำการของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ในลักษณะเดียวกันนี้เพิ่มเติมในรายจังหวัด

คณะกรรมการกฎหมาย (คณะที่ ๙) พิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๑๓^๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการมาปนกิจส่งเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์อย่างน้อยต้องมีข้อความเกี่ยวกับที่ตั้งสำนักงานและวันเวลาเปิดทำการของสมาคม และการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๖^๔ แห่งพระราชบัญญัติการมาปนกิจส่งเคราะห์ฯ และข้อ ๔^๕ กับข้อ ๖^๖ แห่งประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง

^๓มาตรา ๑๓ ข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์อย่างน้อยต้องมีข้อความเกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “สมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์” กำกับไว้กับชื่อนั้นด้วย
- (๒) วัตถุประสงค์
- (๓) ที่ตั้งสำนักงาน และวันเวลาเปิดทำการ
- (๔) วิธีการรับสมาชิกและการขาดจากสมาชิกภาพ
- (๕) อัตราเงินค่าสมัคร อัตราเงินค่าบำรุง และอัตราเงินส่งเคราะห์ และวิธีการชำระเงินนั้น
- (๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก
- (๗) วิธีการจ่ายเงินค่าจัดการศพ หรือค่าจัดการศพและส่งเคราะห์ครอบครัว
- (๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงิน
- (๙) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่
- (๑๐) ข้อกำหนดเกี่ยวกับจำนวนกรรมการ การพั้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ “โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔ข้อ ๔ การขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ ให้สมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์นี้คำขอตามแบบ ส.ม. ๔ ท้ายประกาศนี้ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- (๑) รายงานการประชุมใหญ่ที่มีมติให้มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์
- (๒) ข้อบังคับของสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์เฉพาะส่วนที่แก้ไขหรือเพิ่มเติม

^๕ข้อ ๖ การยื่นคำขอจดทะเบียนตามข้อ ๓ ข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ให้ยื่นต่อนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ประจำท้องที่ที่สำนักงานสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์นั้นตั้งอยู่

เมื่อได้รับคำขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ประจำท้องที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน หากเห็นว่าเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วนและเข้าหลักเกณฑ์ที่รับจดทะเบียนได้ ให้นายทะเบียนสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ประจำท้องที่รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์ตามแบบ ส.ม. ๓ ท้ายประกาศนี้ หรือใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับตามแบบ ส.ม. ๔ ท้ายประกาศนี้ หรือใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแต่งตั้งและเปลี่ยนตัวกรรมการตามแบบ ส.ม. ๗ ท้ายประกาศนี้ แล้วแต่กรณี ให้แก่สมาคมมาปนกิจส่งเคราะห์

ของมนุษย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ จดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับ จดทะเบียนแต่งตั้งและเปลี่ยนตัวกรรมการของสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ และแบบของใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเห็นได้ว่าการย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ และไม่มีบทบัญญัติให้มีการย้ายที่ตั้งสำนักงานหรือกำหนดภูมิลำเนาของสมาชิกไว้ ดังนั้น เมื่อที่ประชุมใหญ่ของสมาคมฯ มีมติให้ย้ายที่ตั้งสำนักงานและดำเนินการตามมาตรา ๑๖ ดังกล่าว การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ เกี่ยวกับที่ตั้งสำนักงานจึงไม่ขัดต่อกฎหมาย และการยื่นคำขอจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับ ต่อนายทะเบียนของสมาคมฯ เป็นการดำเนินการตามกฎหมายแล้ว

อย่างไรก็ได้ โดยที่ข้อเท็จจริงตามข้อหารือปรากฏด้วยว่า เมื่อนายกองค์กรบริหารส่วนตำบล สนานชัยในฐานะนายทะเบียนสมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนานชัย มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน และสมาคมฯ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับต่อปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ตามกระบวนการอุทธรณ์ และปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว โดยคำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงเป็นที่สุดตามมาตรา ๑๖ วรรคท้าว ประกอบกับมาตรา ๑๑ วรรคสี่ และวรรคท้าว แห่งพระราชบัญญัติการมาปนกิจสังเคราะห์ฯ และนายทะเบียน สมาคมมาปนกิจสังเคราะห์ประจำท้องที่ตำบลสนานชัยได้รับจดทะเบียนแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับ เพื่อย้ายที่ตั้งสำนักงานของสมาคมฯ ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว ดังนั้น ประเต็นที่กรรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัวขอหารือมาจึงเป็นอันยุติและไม่มีปัญหาข้อกฎหมายที่จะให้คณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาแต่อย่างใด

(นายติสทัต โหตระกิจตย์)

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๖๑